

"Kâinattaki icraat-ı İlahiyeye küçücük mikyasta bir temsil gösterip, rububiyet-i Sübhaniyeyi fiilen ve kalen kâinatta ilân ettirmek..." İnsan Allah'ın kâinattaki icraatına nasıl temsil gösterir ve rububiyeti ilan eder?

İnsanın, **"kainatın misal-i musağğarı"** yani küçük bir misali olduğu konusuna önceki sorularda değinilmişti. Nur Külliyyatında bu konuda verilen bütün bilgiler bu sorunun ilk kısmının cevabı olur.

"İcraat-ı İlahiyeye küçücük mikyasta bir temsil" göstermeye sadece iki misal vermekle yetinelim:

İnsan bir fabrika kuracağı zaman ondan alacağı neticeyi öncelikle düşünür ve fabrikanın her şeyini ona göre planlar ve yapar. **Allah da bu kainat fabrikasını insanı netice verecek şekilde her şeyiyle en mükemmel şekilde takdir etmiş ve yaratmıştır.**

İnsan da evinin yıpranan eşyalarını değiştirir, yerine yenilerini koyar. Cenab-ı Hak da insan ruhunun hanesi olan bedeni her an tazelerdir. Doktorlarımız insan bedeninde bir saniyede elli milyon hücrenin öldüğünü ve aynı anda yerlerine yenilerinin yaratıldığını söylüyorlar.

İnsan "rububiyet-i Sübhaniyeyi fiilen ve kalen kâinatta ilân" etmektedir.

Rububiyet terbiye edici olma demektir. **Terbiye** de kısaca şöyle tarif edilir: **Bir şeyi ilk noktasından son kemal noktasına kademeli olarak getirmek;** çekirdeğin bir terbiyeden geçerek ağaç olması, bir kuş yumurtasının terbiye neticesinde uçan bir kuş haline gelmesi gibi.

Fatiha Suresinde Allah'ın bütün alemlerin Rabbi olduğu ders verilir. Ve insan bu terbiyeleri tefekkür etme istidanına sahip kılınmış en müstesna mahluktur.

İlâhî terbiyeyi fiilen ve kalen ilan etmeyi özetle şöyle anlayabiliriz:

İnsan, kendindeki terbiye fiillerinin **Rab** isminin tecellileriyle olduğunu bilir ve bunu ilan eder. Mesela, **"görme"** insanın bir fiilidir ve insan bu fiiliyle Allah'ın bütün gözlerin yegane Rabbi olduğunu fiilen ilan eder. Sonra, bütün mahlukatta icra edilen, yaratma, hayatlandırma, rızık verme, tasvir etme, tezyin etme gibi nice **İlahi fiillerle kendini gösterin terbiyeleri** hem hayret ve istihsan ile tefekkür eder, hem de başkalarına ilan eder.